

Upravno Pravne Notranje Zadeve - Strmecki - Vprašanja:

1. Označite kriterij po katerem lahko zaokrožimo področje upravnih notranjih zadev, kot posebno področje upravnega prava.
2. Kaj spada pod upravno notranje zadeve?
3. Upravno politični status posameznika?

Negativni, aktivni, pasivni status; specifične negativne statuse (status živorojenih oseb, imenski status, status posvojenca, status oseb pod skrbništvom, status mladoletnikov, status poročenih oseb, status mrtvih, status državljanstva, status tujstva, status azilanstva, status oseb, ki imajo pravico nositi orožje.

4. Kaj je osebni stan posameznika?

Osebni stan posameznika predstavlja njegov pravni položaj, ki mu pripada zaradi spleta okoliščin in se zaradi le teh tudi razlikuje od položaj drugih objektih pri katerih so okoliščine različne in če si tujec nimaš istih pravic kot državljan.

5. Evidence osebnega stanu in načela matičnih knjig.

Evidence osebnega stanu so matične knjige! Evidence so rojstna matična knjiga, matična knjiga umrlih, poročna matična knjiga. Vpisi so bodisi temeljni bodisi naknadni. Temeljni (rojstvo, poroka, smrt). Naknadni (osebno ime, skrbništvo, domicelj, posvojitve).

6. Centralni register prebivalstva!

Katere 3 osnovne zbirke podatkov so osnovane:

- zbirka o državljanih in tujcih s stalnim oziroma začasnim prebivališčem pri nas
- zbirka o državljanih, ki so stalno ali začasno odsotni iz države največ 3 mesece
- zbirka o tujcih, ki pri nas nimajo dovoljenja za stalno niti začasno, vendar pa imajo pravice in obveznosti na 3. možnih področjih → - na področjih invalidskega in pokojninskega zavarovanja; - na področju davkov; - začasno zatočišče.

Tukaj so tudi podatki o posameznih, ki so mrl ali se za stalno odselili iz Slovenije in podatkov tistih, ki so bili iz kakršnih razlogov izbrisani iz registra.

V centralnem registru imamo identifikatorje za povezovanje z drugimi zbirkami podatkov – z zdravstveno kartoteko, poklicno kartoteko. Opremljeno s spremembami – ažurirano.

7. Osebno ime in omejitve v zvezi s tem?

Kaj je to? Je atribut fizične osebe, ki pomeni osebno pravico in ta pravica je nerazdružljiva od osebnosti od subjekta. Ime služi kot oznaka, s katero se ta oseba identificira. Imenski status osebe je položaj osebe, ime pa dolžnostna pravica.

8. Domicelj ali domovništvo!

9. Kaj je državljanstvo?

Je specifični pravni status sestavljen iz vseh 4. vrst statusov, vendar je poudarek na pasivnem, v smislu pripadnosti oziroma podrejenosti subjekta države. Pri čemer gre za relativno trajen odnos (razmerje) ob tem, da je pomembno tudi to, da je državljanstvo tudi zasnovano med fizično osebo na eni strani, ter suvereno državo na drugi strani. Iz tega izhajajo določene pravice in obveznosti, ki jih neposredno določa ustava. Kaj je državno prebivališče – sestavljeno iz državljanov in tujcev.

10. Katera načela veljajo pri nas glede na izgubo oziroma pridobitve državljanstva?

Načelo krvne zveze

Načelo območja

Načelo prebivališča

Načelo izključenosti

Načelo prostovoljnosti

Načelo preprečevanja brezdominstva

Načelo enakopravnosti moža in žene

Načelo enakopravnosti zakonskih in nezakonskih otrok

Načelo enakopravnosti držav od koder prihajajo roditelji

11. Načelo krvne zveze – kako je uzakonjen?

12. načelo območja – kako je uzakonjen

13. Načelo prebivališča

14. Načini prenehanja državljanstva po uradni dolžnosti?

Po uradni dolžnosti preneha državljanstvo lahko po enem načinu z mednarodno pogodbo, ter zakonom izdanim na povod te pogodbe, kjer državljanstvo preneha z nekim dogodkom. Preneha tudi z odvzemom.

15. Prenehanje državljanstva z voljo posameznika?

16. Razveljavitev naturalizacijske odločbe.

17. Kaj je potna listina?

Je javna listina – kaj je značilno za javno listino?

18. Razlogi za zavrnitev izdaje potnega lista.

Če je zoper državljana uveden kazenski postopek

Če teče postopek v kazenskih sporih

Oziroma v sporih razmerja med starši in otroki – če sodišče izrecno zahteva, mora obstajati sum

Drugi razlog je, če obstajajo interesi obrambe države določene z zakonom, vendar le če to izrecno zahteva minister za obrambo. Tretji razlog je, če je bila državljanu izrečena 2-kratna zaporna kazen; promet z mamili, kaznivo mednarodnega terorizma, ponarejanje listin, kaznivo dejanje tihotapstva, šteje pa se, da ni več razlogov za zavrnitev, če sodišče oziroma policija ne obnovi negativne zahteve po preteku enega leta od dneva vložitve prošnje. Če je razlog za zavrnitev izdan kasneje, se potni list ne odvzame ampak se vizo prekliče.

19. Veljavnost potnega lista?

Različna: za odrasle 10 let; različna za otroke 4-8 let. Če je potni list odvzet, sme sodišče zahtevati spregled prepovedi njegove izdaje, kot je smrt družinskega člana ali kakšna operacija → takrat se lahko izda za dobo dveh mesecev. Potni list preneha s prenehanjem državljanstva ali če oseba pridobi diplomatski ali uradni potni list.

20. Kaj je skupinski potni list z razliko od navadnega?

21. Diplomatski potni list?

22. Potni list za vrnitev?

23. Potni list za begunce?

24. Potni list za apatride?

Slovenija jih še ne izdaja. Izdaja pa potne liste za tujce. Izdajajo tistim tujcem, katerim dajejo zatočišče. S tem potnim listom za tujce so izenačeni tudi potovalni dokumenti.

25. Pomorska oziroma rudarska knjižica?

26. Dokument posadk in civilnih letal?

27. Potni list združenih narodov?

28. Pravica od aviona do hotela in nazaj.

29. Osebna izkaznica za tujce.

Tistim, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje, pa tudi tistim, ki imajo dovoljenje za začasno bivanje, vendar pod posebnimi pogoji. Tujec mora zaprositi...

30. Vizum

Je dovoljenje tujcev na podlagi katerega lahko vstopi v državo. Predvideno časovno obdobje. Obdobje 90 dni, lahko je krajše!

31. Pogoji, ki jih mora izpolnjevati za pridobitev slovenskega vizuma?

32. Kaj je tranzitni vizum?

Vizum za prečkanje v tretjo državo, če ima država zagotovljen dostop. Zagotovljen vizum za namembno državo.

33. Kaj je letališko tranzitni vizum?

Načeloma ni potreben za potnike na letališču v kolikor imajo vizo v roku 7 ur. Ne smeš ostati več kot 7 ur na mednarodnem letališču. Vendar je izjemoma potreben ta vizum, če potnik želi več časa ostati kot 7 ur – največ 24 ur. Izjemoma pa naša vlada kljub temu predpiše ta vizum z uredbo za nekatero kategorijo tujcev – zaradi državnega interesa države, zaradi slabih odnosov s tisto državo, zaradi zatiranja kriminala.

34. Kaj je skupinski vizum?

5-50 oseb; traja največ 30 dni.

35. Kako se načeloma delijo pravice tujcev?

Na 3 kategorije:

- Absolutno pridržane (tiste, ki se tičejo političnega režima-volilna pravica, aktivna pravica)
- Relativno pridržane (so tiste, ki so dostopne tujcem pod določenimi pogoji-vstopni naslov in vzajemnost)
- Vsakomur splošno dostopne (pravica do odvetnika...)

36. Tujška zakonodaja! Kako je urejena pri nas?

- Les generales → zakon o tujcih, vendar naš pravni red dopušča, da so določena vprašanja za tujce urejena z dvostranskim mednarodnim sporazumom.

- Les speciales → pravna ureditev, ki velja za osebe brez državljanstva; azilantska zakonodaja velja za tujce, ki so prosili in dobili azil; specifična ureditev za tujce, ki dobijo pri nas status začasnega prebivališča. Za osebe z diplomatskim statusom pri nas.

37. V katerih mednarodnih aktih so v mednarodnem merilu zajamčene tujske pravice in tujski status.

V mednarodnih merilih jamčijo za pravice tujcev 3 akti:

Oba New Yorška pakta o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, skupaj s splošno deklaracijo 1948 – pariška deklaracija. Ta pravila garantirajo to, da imajo podpisnice in tudi države, ki teh aktov niso podpisale, kajti ta pravila so postala zaradi daljšega časovnega obdobja del univerzalnega, zaradi česar imajo države le omejene možnosti odstopanja pravil v svojem notranjem pravu. V zadnjem času pa velja konvencija o otrokovih pravicah in evropska konvencija o človekovih pravicah.

38. Kaj določa EKČP v protokolu 4 in 7?

Protokol 4 pod pojmom svoboda gibanja določa, da vsakdo, ki je zakonito na ozemlju kake države ima na njenem teritoriju pravico do svobodnega gibanja in pravico do teritorija in pravico do zapustitve teritorija. Pri čemer morajo biti omejitve teh pravic zakonito urejene – država mora imeti opravičljiv razlog. Protokol 4 pa prepoveduje kolektivni izgon tujcev.

Protokol 7 predpisuje proceduralna jamstva v primeru individualnega izгона tujcev.

39. Naštej splošne posebne pogoje za vstop tujcev v Slovenijo!

40. Zakonite omejitve svobode gibanja tujca! Katere so?

Direktne omejitve nastopijo z uvedbo kazenskega postopka.

Strogi policijski nadzor se odredi v 4 slučajah:

- Če tujec ne zapusti teritorija v predvidenem roku – 90dni, če ne gre, pride lahko pod strožji policijski nadzor. ;
 - Fakultativno se tujcu odredi bivanje v centru za odstranjevanje tujcev v slučaju, da obstaja sum, da se bo tujec skušal izogniti prisilni odstranitvi;
 - Fakultativno se odreči tudi v slučaju, da se je ta oseba prisilni odstranitvi enkrat že poskušala izogniti;
 - Isto se zgodi, če je strožji nadzor v centru in terjajo interese javnega reda.
- Ukrep traja maksimalno 6 mesecev, podaljša se lahko 4-x; potem pride trajnejša rešitev. Omejiti je tudi možno v mejnem pasu. Lahko pa je možen tudi izgon. Ta 2 ukrepa se uporabljata, ko gre za načelo zajemnosti.

41. Privilegiji za državljane EU?

42. Razlogi za zavrnitev dovoljenja za začasna bivanja oziroma zavrnitev dovoljenja za stalno bivanje.

43. Prenehanje dovoljenja za stalno bivanje.

44. Prisilna odstranitev tujca.

Kadar tujec nedovoljeno vstopi v Slovenijo; če ima razveljavljen vizum ali mu je potekel rok; kadar nima dovoljenja za bivanje ali mu je preteklo; če mu je bivanje pri nas odpovedano (kriminalni razlogi).

45. Pravica do azila. pravna narava pravice do azila.

Pravica do azila ni pozitivna subjektivna javna pravica, ker iz ženevske konvencije izhajajo samo obveznosti za državo ne pa tudi obveznost kakšne subjektivne pravice do azila – ima refleksno pravico do azila, kar pomeni da je neiztržljiva; prosti preudarek.

46. Pojem begunca po ženevski konvenciji – obrazložil!

Po ženevski konvenciji je begunec vsaka oseba, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi svoje rase, vere, narodnostne pripadnosti, določenega političnega prepričanja (iz specifičnega konvencijskega razloga), ki ne vsebuje krvnega maščevanja. Da se nahaja izven svoje države, katere državljan je (biti izven svoje nacionalne države) in da je podana vzročna veza ne more ali noče uživati varstva svoje države, hoče uživati varstvo tuje države.

Kaj je preganjanje → kaj se razume. Tukaj se zahteva resen poseg v človekove pravice, pa ne v vse pravice, v pravice v osebno nedotakljivost, pri čemer mora tak poseg osebi preprečevati, da bi še naprej živela v svoji državi. Druga možnost razlage je po ženevski konvenciji, kjer je govora o nevarnosti za življenje in svobodo ne nujno iz konvencijskih razlogov. Vendar pa strogo vzeto, še ni dovoljšen razlog za azil, kar se tiče mednarodne ureditve, toda če je država prijazna lahko to kljub temu uzakoni v svojem zakonu o azilu (Slovenija je to naredila, a ni bila dolžna tega storiti).

47. Katere pravice azilantov poznaš?

- Specifične azilantske pravice
- Pravice, ki so izenačene z MFN tujskim tretmanom
- Pravice azilantov, ki so izenačene z pravicami državljanov.

48. Meje pravic do azila?

V načelu je pravica do azila neomejena, vendar jo lahko država omejuje zaradi zagotavljanja javnega reda ter skladno z opredeljenimi pravicami in svoboščinami. Zakon o azilu mora biti v skladu z ženevsko konvencijo o beguncih, vendar je ženevska konvencija o beguncih primer nonselfexecuting (ne more se sama izvršiti).

49. Izključitveni razlogi o azilu?

So:

- o Pravica do azila se ne priznava določenim osebam, kjer obstaja sum, da so zagrešili politično hudodelstvo (pomeni hudodelstvo proti miru, človeštvu, vojni). Hudodelstvo proti miru lahko zagreši le država. Vojno hudodelstvo. Hudodelstvo proti človeštvu pa je hudodelstvo proti civilistom.
- o Navaden nepolitični kriminal.
- o Gre za osebe, ki že uživajo zaščito OZN, s strani drugih organov OZN, z izjemo UEK??, kar ne izključuje zahtevo po ženevskem azilu.
- o Gre za osebe, ki so začele zaprositi za državljanstvo.

50. humanitarni azil?

Tisti, ki bežijo pred krvnim maščevanjem. To spada po ženevski tretman. Vojni begunci ne pašejo sem. Tu gre za individualne osebe.

51. Katere kategorije vojnih beguncev poznate?

Vojne ubežnike (cela državo je zajela državljanska vojna);

Displacirani vojni ubežniki (vojna je zajela le del države);

Ubežniki pred paravojaškimi informacijami → niso pod kontrolo države; osebe, ki bežijo pred genocidnim ravnanjem oziroma resnimi kršitvami proti človekovim pravicami in temeljnimi svoboščinami; ne povzročen s strani državne vojske, zaradi česar te osebe ne spadajo pod zaščito ženevske konvencije. Zahteva pa, da jih preganja država v stanju vojne.

52. Razlikovanje začasnega zatočišča od azila?

Začasno zatočišče se daje osebam, ki množično prihajajo iz držav, kjer so vojne razmere, stanje okupacije, množično kršenje človekovih pravic in svobodo, v kolikor iščejo pomoč in zaščito pri nas, vendar Slovenija daje le za čas dokler trajajo razmere (s sklenitvijo mednarodne pogodbe med državama v vojni). Azil in začasno zatočišče se razlikujeta tudi glede načina in postopka glede delovanja. Azil je namenjen tistim osebam, ki lahko individualno jasno nakažejo utemeljen strah pred preganjanjem. Vendar dogodki, ki povzročajo množično migracijo ne sodijo med dogodke, ki jih pokriva ženevska konvencija. To se pravi, kjer gre za kolektivno kršenje človekovih pravic ne sodi v ženevsko konvencijo, tam pa kjer gre za individualno kršenje pa sodi v ŽK.

53. Socialne pravne osebe z začasnim prebivališčem pri nas!

54. Izključitveni razlogi pri začasnem zatočišču?

55. Razlika med korporacijo in ustanovo?

- o Korporacija je skupnost oseb; sama si določa svoje cilje → društvo, politična stranka, rimokatoliška cerkev...
- o Ustanova je skupnost dobrin in premoženja; ima določene cilje s strani države, občin. Ustanova je na primer univerza.

56. Iz katerih razlogov je moč omejiti uresničevanja svobode združevanja?

- o Zaradi zagotovitve državne in javne varnosti
- o Zaradi preprečitve nereda ali zločinov
- o Zaradi varovanja pravic in svoboščin
- o Zaradi zaščite zdravja
- o Zaradi zaščite morale

57. Kaj je društvo?

Je subjekt javnega in civilnega prava, zato svojo javno pravno osebnost pridobi z ustanovitvenim zborom, medtem ko civilnopravno osebnost pridobi z registracijo pri MNZ-jem.

Javnopravno → pomeni da je društvo

Civilnopravno → pomeni, da lahko kupuje

Društvo je opredeljeno kot prostovoljno samostojno nepridobitveno druženje najmanj treh fizičnih polnoletnih oseb s poslovno sposobnostjo. Zaradi pravne varnosti oseb s katerimi društvo vstopa v pravno razmerje, kjer zakon določa, da se ob registraciji preveri statut, ime, status društva, sedež, namen, cilje, kaj bo s premoženjem ko društvo propade.

58. Registracija društva!

59. Prenehanje društva?

Po volji članov-samovoljno; izbris zaradi nedejavnosti; po sili zakona; izbris zaradi interesov javne varnosti (protiustavno).

60. Politične stranke

So združenja, ki imajo za cilj legitimirati kot skupno voljo naroda, ki imajo skupno pravico graditi.

61. Kaj je in kaj ni politična stranka

- o Pomožne imajo status
- o Vzporedne nimajo
- o ??? imajo
- o Skritopolitične nimajo

62. Institut prepovedi političnih strank.

63. Pogoji za registracijo političnih strank

64. Ureditev anonimne propagande in raziskave javnega mnenja v volilni kampanji.

65. Ureditev volilne propagande v javnih medijih.

66. kaj je svoboda zborovanja in njegova omejitvev.